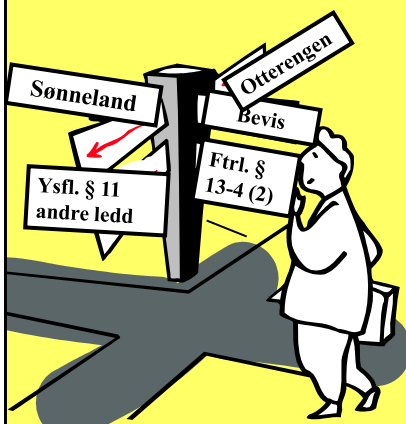

To nyere dommer om yrkessykdom

– *Otterengen* (Rt. 2012 s. 929) og *Sønneland* (Rt. 2012 s. 1864)

Professor dr. juris Morten Kjelland

Oversikt over mini-innlegget - to relativt ferske yrkesskadedommer

Otterengen (Rt. 2012 s. 929)

Folketrygdloven § 13-4 andre ledd

I

Sønneland (Rt. 2012 s. 1864)

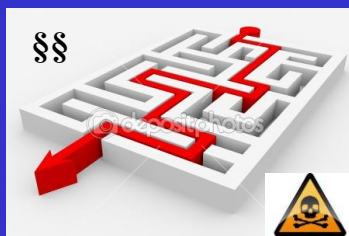
Yrkesskadeforsikringsloven § 11 andre ledd

II

I

Otterengen

(Rt. 2012 s. 929)

Otterengen (Rt. 2012 s. 929)

Kjønn Kvinne	Alder Løsemiddel- eksponering: ca. 20 år 57 år	Skade/Sykdom Luftveislidelse: overfølsomhet i luftveiene
Medisinsk invaliditet (Trolig mindre enn 15 %)		Ervervsuførhet 100 %
Rettslig problemstilling: HVA skal bevises etter ftrl. § 13-4 andre ledd bokstav a: At sykdommen – ut fra en <u>konkret</u> årsaksvurdering – sannsynligvis skyldes påvirkningen fra de aktuelle stoffene ELLER at det bare <u>kan</u> være årsakssammenheng?		
Trykderetten:	Borgarting lagm.rett:	Høyesterett:

Folketrygdloven § 13-4 andre ledd

– temaet i Otterengen-saken

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a) sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,**
- b) vedkommende i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet,
- c) symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen, og
- d) det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.

Folketrygdloven § 13-4 andre ledd

– temaet i Otterengen-saken

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

- a) sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan framkalle,**
- d) det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.**

Folketrygdloven § 13-4 andre ledd

Den **KONKRETE**
årsaksvurderingen skal foretas

Under bokstav a

« ... karakteristisk og i samsvar med det den aktuelle påvirkningen kan fremkalle»

(Statens anførsel)

?

Under bokstav d

«er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning ... er årsak ...»

(Medlemmets/skadelidtes anførsel)

Otterengen (Rt. 2012 s. 929)

Kjønn Kvinne	Alder Løsemiddel- eksponering: ca. 20 år 57 år	Skade/Sykdom Luftveislidelse: overfølsomhet i luftveiene
Medisinsk invaliditet (Trolig mindre enn 15 %)		Ervervsuførhet 100 %
Rettslig problemstilling: HVA skal bevises etter ftrl. § 13-4 andre ledd bokstav a: At sykdommen – ut fra en <i>konkret</i> årsaksvurdering – sannsynligvis skyldes påvirkningen fra de aktuelle stoffene ELLER at det bare <i>kan</i> være årsakssammenheng?		
Trygderetten: Sannsynlig årsakssammenheng (konkret)	Borgarting lagm.rett: Sannsynlig årsakssammenheng (konkret)	Høyesterett: Mulig årsakssammenheng (generelt)

Høyesteretts rettskildeanalyse

- hva som skal bevises etter ftrl. § 13-3 andre ledd bokstav a

Rettskilde	Konkret sannsynlig årsakssammenheng	Generelt mulig årsakssammenheng	Doms-referanse
Lovtekst: ordlyd, § 13-3		X	Avsn. 20–22
Ot.prp. nr. 29 (1995–96)		(X)	Avsn. 32–33
Rettspraksis (Rt. 2005/495)		X	Avsn. 35+38
Trygderettspraksis (TRR 1997/1863 mv.)		X	Avsn. 34–35
NOU 2004: 3 s. 229–230		X	Avsn. 35
Underrettspraksis		(X)	Avsn. 35
Reelle hensyn (formål og systemhensyn)	(X)	X	Avsn. 38

Høyesteretts rettskildeanalyse

- hva som skal bevises etter ftrl. § 13-3 andre ledd bokstav a

«En ... konkret vurdering av den aktuelle årsaken allerede i forbindelse med § 13-4 annet ledd bokstav a harmonerer ... dårlig med innholdet i bestemmelsen ellers. Jeg har vanskelig for å se hva som blir igjen av vilkåret i bokstav d – om at «det ikke er mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene» – dersom man allerede under bokstav a skulle ta stilling til om sykdommen i det konkrete tilfellet mest sannsynlig skyldes den aktuelle påvirkningen. Den presumsjonen til fordel for søkeren som skal bygges opp gjennom vilkårene i bokstavene a til c, og som ble understreket av Høyesterett i Rt. 2005 side 495 avsnitt 41-42, blir da i praksis borte.»

Oppsummering

– *Otterengen* (Rt. 2012 s. 929)

- **Avklaring** av et praktisk viktig rettsspørsmål
- **Overføringsverdi** til andre sykdommer på sykdomslisten
- **Understreker** at yrkesskadde er innrømmet et **sterkt vern**
- **Metodisk**: betydningen av **formåls-** og **systembetragtninger**
- **Beslektet** problemstilling behandlet av **Høyesterett** i nov./desember

II

Sønneland

(Rt. 2012 s. 1864)

Sønneland (Rt. 2012 s. 1864)

Kjønn Mann	Alder Løsemiddel- eksponering: ca. 25 år 55 år	Skade/Sykdom Hjerneskade (løsemiddelbetinget?)
Medisinsk invaliditet (antydning: gruppe 3)	Ervervsuførhet 100 %	
Rettslig problemstilling: Hva er INNGANGSKRITERIENE for at presumsjonsregelen i ysfl. § 11 andre ledd skal komme til anvendelse? At skadelidte bare har en sykdom som finnes på Y-listen, eller at skade- lidte også oppfyller eventuelle årsakskrav som er innbakt i Y-listen?		

Yrkesskedeforsikringsloven § 11 - presumsjonsregelen

Yrkesskedeforsikringen skal dekke

- a) ...
- b) skade og sykdom** som i medhold av folketrygdloven § 13-4 er likestilt med yrkesskade
- c) ...

Skade og sykdom som nevnt i første ledd bokstav b skal anses forårsaket i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden, hvis ikke forsikringsgiveren kan bevise at dette åpenbart ikke er tilfellet.

Listesykdomsforskriften

§ 1. Yrkessykdommer som skal likestilles med yrkesskade

A) Sykdommer som **skyldes** forgiftning eller annen **kjemisk påvirkning**

Presisering av problemstillingen

Ysfl. § 11 andre ledd:

Skade og sykdom som nevnt i første ledd bokstav b skal anses forårsaket i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden, hvis ikke forsikringsgiveren kan bevise at dette åpenbart ikke er tilfellet.

Ysfl. § 11 første ledd bokstav b

Skade og sykdom som i medhold av **ftrl. § 13-4** er likestilt med **yrkesskade**

Folketrygdloven § 13-4 andre ledd

Sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom

Listesykdomsforskriften § 1

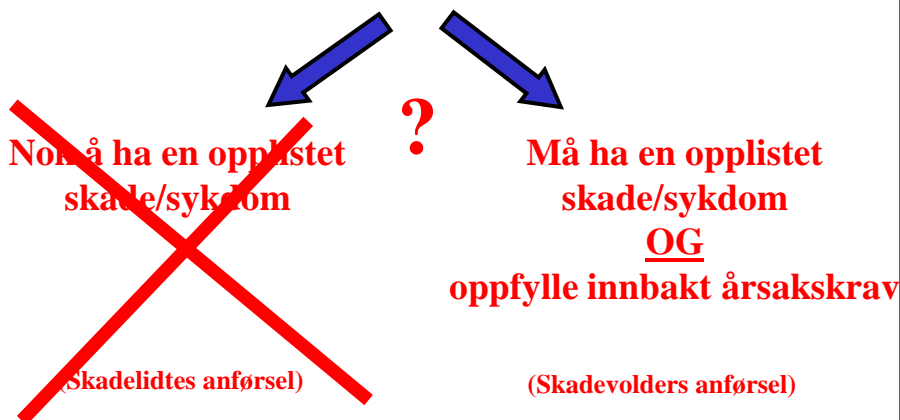
A) Sykdommer som **skyldes** ... **kjemisk påvirkning**

Presisering av problemstillingen

Når kommer ysfl. § 11 andre ledd til anvendelse?

(Dvs. når nyter skadevolder godt av den snudde bevisbyrden og det skjerpede beviskravet?)

Presisering av problemstillingen

Når kommer ysfl. § 11 andre ledd til anvendelse?

(Dvs. når nyter skadevolder godt av den snudde bevisbyrden og det skjerpede beviskravet?)

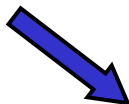

Presisering av problemstillingen

**Når kommer ysfl. § 11 andre ledd til anvendelse?
(Dvs. når nyter skadevolder godt av
den snudde bevisbyrden og det skjerpede beviskravet?)**

Se utdelt domskommentar

Domssitat	Domskommentar
(32) Det er etter mitt syn klart at passusen «som skyldes» må forstås slik at forskriften stiller et krav om ...	Førsvoterende tar her utgangspunkt i ordlyden – gir startpunktet for tolkningen.
(33) Paragraf 11 første ledd bokstav b sier ikke noe om hvem som har bevisbyrden for at det foreligger slik skade og sykdom som angitt i ...	Også her gir lovteksten veiledning ...

**Må ha en opplistet
skade/sykdom
OG
oppfylle innbakt årsakskrav**

(Skadevolders anførsel)

Oppsummering – *Sønneland* (Rt. 2012 s. 1864)

- **Avklaring** av et praktisk viktig erstatningsrettslig spørsmål
- **Overføringsverdi** til andre sykdommer på sykdomslisten

Listesykdomsforskriften

§ 1. Yrkessykdommer som skal likestilles med yrkesskade

A) Sykdommer som skyldes forgiftning eller annen **kjemisk påvirkning**

Listesykdomsforskriften

§ 1. Yrkessykdommer som skal likestilles med yrkesskade

A) Sykdommer som skyldes forgiftning eller annen **kjemisk påvirkning**.

B) Allergiske og idiosynkratiske **hud- og lungesykdommer**.

C) Sykdommer som skyldes **strålingsenergi**.

D) Nedsatt hørsel som skyldes **larm** fra maskiner, verktøy, prosesser og annet.

E) **Lungesykdommer** som skyldes påvirkning av finfordelte stoffer.

F) Sykdommer som skyldes endringer i **barometertrykket** under visse arbeidsforhold som hos dykkere, flygere og andre. Herunder medregnes også skader på **sentralnervesystemet**. Videre medregnes sykdom som skyldes forholdene under opphold i trykkammer.

G) Sykdommer som skyldes **smitte** [...]

H) Sykdommer etter **vaksinasjon** som har **samband** med yrket.

Listesykdomsforskriften

§ 1. Yrkessykdommer som skal likestilles med yrkesskade

- A) Sykdommer som **skyldes** forgiftning eller annen kjemisk påvirkning.
- B) Allergiske og idiosynkratiske hud- og lungesykdommer.
- C) Sykdommer som **skyldes** strålingsenergi.
- D) Nedsatt hørsel som **skyldes** larm fra maskiner, verktøy, prosesser og annet.
- E) Lungesykdommer som **skyldes** påvirkning av finfordelte stoffer.
- F) Sykdommer som **skyldes** endringer i barometertrykket under visse arbeidsforhold som hos dykkere, flygere og andre. Herunder medregnes også skader på sentralnervesystemet. Videre medregnes sykdom som **skyldes** forholdene under opphold i trykkammer.
- G) Sykdommer som **skyldes** smitte [...]
- H) Sykdommer etter vaksinasjon som har **samband** med yrket.

Oppsummering – Sønneland (Rt. 2012 s. 1864)

- **Avklaring** av et praktisk viktig rettsspørsmål
- **Overføringsverdi** til andre sykdommer på sykdomslisten
- **Dommen** fremmer formålet med ysfl. § 11 andre ledd om å være en **presumsjonsregel** – **ikke kun en «pretensjonsregel»**
- **Metodisk**: betydningen av **formåls-** og **systembetragtninger**
- **Juss** er **argumentasjon** ⇒ **rettsregler utvikles**, ikke **avdekkes** ⇒ **retorikk/anvendt metodelære**

www.gyldendal.no/nfe

Søk:

- Forside
- Del 1 - Innledning
- Del 2 - Ansvarsgrunnlaget
- Del 3 - Årsakssammenheng
- Del 4 - Fellesspørsmål
- Del 5 - Erstatningskravet
- Figurer og annet materiale tilknyttet Læreboken
- Sammendrag som lydklipp

Nettressurs for Erstatningsrett (Nfe) av dr. juris Morten Kjelland - supplement til Lærebok i Erstatningsrett

Grunnleggende erstatningsrett - på nett

Velkommen til nettressursen til Lærebok i erstatningsrett.

Her på nettstedet kan du:

- Lese sammendrag av kapitlene i boken
- Løse flervalgsoppgaver (multiple choice)
- Finne spørsmål du kan diskutere i studiegrupper

passord: Gjenåpning-2012

PETER LØDRUP LÆREBOK I ERSTATNINGSRETT

DIGITAL UTGAVE

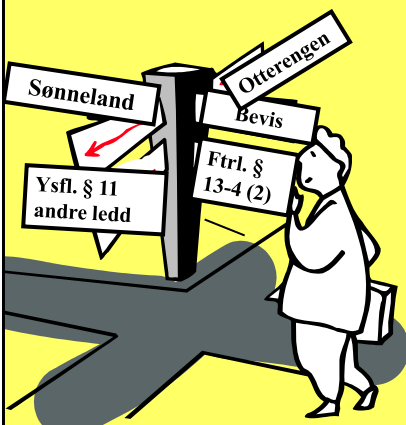
Studenter får gratis tilgang til digital versjon av Lærebok i Erstatningsrett ved kjøp av bok. Klikk her for å registrere koden din.

GYLDENDAL
AKADEMISK

© Gyldendal Akademisk Postboks 6730 St. Olavs Plass 0130 Oslo
Tlf. 22 03 43 00 www.gyldendal.no/akademisk Epost: akademisk@gyldendal.no

To nyere dommer om yrkessykdom

– Otterengen (Rt. 2012 s. 929) og Sønneland (Rt. 2012 s. 1864)

Professor dr. juris Morten Kjelland